

METODIKA VYMEDZOVANIA SUBURBÁNNYCH OBLASTÍ: PRÍKLADOVÁ ŠTÚDIA SLOVENSKA A ČESKA

METHODOLOGY OF DELINEATING SUBURBAN AREAS: A CASE STUDY OF SLOVAKIA AND THE CZECH REPUBLIC

Ján VÝBOŠŤOK¹, Martin OUŘEDNÍČEK²

Abstrakt

Cieľom príspevku je delimitácia suburbánnych zón slovenských a českých miest, pričom jeho zámer je tvorba metodológie aplikovateľnej aj v podmienkach iných štátov. Predstavená metodika kladie dôraz na objektívne dimenzie suburbánneho vývoja, pričom na identifikáciu jeho rozsahu využíva kvantitatívne dáta a prístupy. Využité boli údaje o vnútornom sťahovaní medzi jednotlivými obcami v Českej republike a na Slovensku. Uvedené dáta pomáhajú sledovať pohyby obyvateľstva, odhaľujú trendy v prímestskej expanzii a posuny v demografickej koncentrácii. Druhým zdrojom údajov sú dáta o bytovej výstavbe. Tie na druhej strane ponúkajú pohľad na rozsah a charakter nového rezidenčného developmentu, čím ďalej objasňujú priestorovú dynamiku suburbanizácie.

Predkladaná metodológia nadväzuje na skôr publikovanú a vyvíjanú metodiku autorského kolektívu Ouředníček et al. (2018). Zjednodušujúci prístup tejto metodiky prináša možnosť jej reprodukovateľnosti a uchopiteľnosti. Vďaka tomu predstavuje vhodný nástroj pre subjekty regionálneho plánovania a následnú tvorbu regionálnych politík. Tým, že sa analýza vyhýba subjektívnym údajom, zostáva zameraná na konkrétne, pozorovateľné javy, čo zvyšuje spoľahlivosť výsledkov. Na druhej strane, tento prístup tak nemusí komplexne zachytiť obce zasiahnuté ďalšími prejavmi a dopadmi suburbanizačných procesov, ako sú zmeny volebného správania, dennej mobility, či gentrifikácie.

Zistenia tohto výskumu poskytujú cenný pohľad na modely rozvoja prímestských oblastí na Slovensku aj v Českej republike a poukazujú na kľúčové oblasti rastu a potenciálne výzvy pre územné plánovanie. Skúmané je pritom celé územie uvedených dvoch štátov, vďaka čomu zachytáva viaceré typy sídelných štruktúr. Jeho obmedzenie na dve krajiny naopak limituje pokrytie ďalších typov sídelného vývoja, ktoré sa na Slovensku a v Českej republike nevyskytujú. Vymedzenie prímestských oblastí na základe týchto objektívnych meraní prispieva k lepšiemu pochopeniu rozrastania miest vrátane urban sprawl, potrieb budovania infraštruktúry a sociálno-ekonomických dôsledkov suburbanizácie. Na druhej strane porovnanie metodiky v dvoch krajinách umožňuje model lepšie parametrizovať (napr. veľkosť jadra zóny, sila migrácie, počet postavených bytov), prípadne výsledky optimalizovať pre jednotlivé krajiny.

Vo všeobecnosti tak tento výskum prináša kvázi komplexný metodologický aparát potrebný vo výskume predmestských oblastí, ktorý možno aplikovať v podobných kontextoch (napr. post-socialistických krajín), čo napomáha rozvoju účinných stratégií

¹ Mgr. Ján VÝBOŠŤOK, PhD., Geografický ústav SAV, v. v. i., Štefánikova 49, 814 73 Bratislava, jan.vybostok@savba.sk

² prof. RNDr. Martin OUŘEDNÍČEK, Ph.D., Urbánní a regionální laboratoř URRIlab, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova, Albertov 6, 128 00 Praha 2, slamak@natur.cuni.cz

mestského a regionálneho plánovania. Dôraz, ktorý štúdia kladie na kvantitatívne údaje, zaručuje, že zistenia sú nielen vedecky rigorózne a robustné, ale aj praktické na uplatnenie v reálnom svete.

Literatúra:

OUŘEDNÍČEK, M., ŠPAČKOVÁ, P., KLSÁK, A. (2018). Metodika sledování rozsahu rezidenční suburbanizace v České republice (pátá verze). Praha (Univerzita Karlova v Praze, URRIlab).

Klíčové slová: suburbanizácia, delimitácia, metropolizácia, Slovensko, Česko

Keywords: suburbanisation, delimitation, metropolisation, Slovakia, Czechia